

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. G. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek B. G. od dnia 1 listopada 2013 roku do 31 maja 2014 roku. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że w związku z celem uzyskania przez J. G. (1) uprawnień do świadczenia przedemerytalnego z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek B. G., organ rentowy podjął wątpliwość co do faktycznego świadczenia pracy przez ubezpieczonego i przeprowadził postępowanie kontrolne. Zdaniem organu rentowego wyniki przeprowadzonej kontroli dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń było czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie celem uzyskania tytułu umożliwiającego nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W dniu 29 lipca 2015 roku ubezpieczony J. G. (1) złożył odwołanie od powyższej decyzji zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa to jest art.83 k.c. w zw. z art.68 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art.300 k.p. poprzez błędne i niczym nieuzasadnione przyjęcie, że podpisanie umowy o pracę oraz zgłoszenie J. G. (1) od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 31 maja 2014 r. jako pracownika w firmie płatnika składek było czynnościami pozornymi dokonanymi z zamiarem uzyskania przez J. G. (1) tytułu do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, podczas gdy w istocie strony zawarły umowę o pracę a ubezpieczony wykonywał w okresie zatrudnienia obowiązki związane z zatrudnieniem zgodnie z zakresem czynności a także inne czynności zlecone przez pracodawcę. Wniósł o zmianę decyzji poprzez stwierdzenie, że podlegał jako pracownik u płatnika składek B. G. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 listopada 2013 r. do 31 maja 2014 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Zainteresowany B. G. przyłączył się do stanowiska ubezpieczonego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. G. (1) urodził się (...). Ukończył Akademię Rolniczą w W. na Wydziale Rolniczym i uzyskał w dniu 5 października 1981 r. tytuł inżyniera rolnika.

W okresie od 1 lipca 1980 r. do 12 listopada 1996 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) w Ł. Oddział w M. na stanowisku Kierownika Oddziału.

(kopia świadectwa pracy k.81 akt ZUS)

W okresie od 1 marca 1997 r. do 31 października 2013 r. ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) J. G. (1), której przedmiotem było przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw

(wypis z ewidencji działalności gospodarczej k. 79 akt ZUS)

J. G. (1) jest ojcem płatnika składek B. G..

Płatnik składek B. G. od 2005 r. prowadzi działalność gospodarczą jednoosobowo o nazwie (...) i (...), której przedmiotem jest hurtowa sprzedaż produktów. Działalność jest prowadzona w B. przy ul. (...). Zainteresowany korzysta tam z nieruchomości w której mieszka J. G. (1), z jednego pomieszczenia na podstawie umowy użyczenia zawartej z dziadkiem od którego wynajmował lokal na prowadzenie działalności gospodarczej. Jest to pokój na parterze budynku, znajduje się tam komputer z dostępem do Internetu

(zeznania zainteresowanego B. G. - k.43 w zw. z min.00:34:56 – 00:40:10 protokół rozprawy z dnia 7.11.2016 r., zeznania ubezpieczonego J. G. (1) - k. 42 – 42 odwrót w zw. z min.00:21:05 – 00:34:56 protokół z 7.11.2016 r.)

Od listopada 2013 roku do czerwca 2014 r. płatnik składek z prowadzonej działalności gospodarczej uzyskał następujące przychody:

- w listopadzie 2013 r. – 24.327 zł,
- w grudniu 2013 r. – 32.469,50 zł,
- w styczniu 2014 r. – 51.496,90 zł,
- w lutym 2014 r. – 5.543,50 zł,
- w marcu 2014 r. – 87.140,10 zł,
- w kwietniu 2014 r. – 136.156,70 zł,
- w maju 2014 r. – 25.668 zł,
- w czerwcu 2014 r. – 47.638,90 zł,

W 2013 r. przychód z tytułu prowadzonej działalności wyniósł 588.375,50 zł a w 2014 r. 756.909,75 zł

(zestawienie przychodów i wydatków k. 22)

W roku obrotowym 2013 firma (...) osiągnęła dochód w wysokości 149.132,91 zł a w roku 2014 osiągnęła dochód w wysokości 147.460,20 zł

(podsumowanie dochodu w roku obrotowym 2013 i 2014 – k. 22)

W dniu 31 października 2013 r. płatnik składek B. G. zawarł z ubezpieczonym J. G. (1) umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku specjalisty ds. sprzedaży ze wskazanym wynagrodzeniem w wysokości 1.700 zł. Ubezpieczony został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. Miejsmem wykonywania pracy ubezpieczonego były B. ul. (...), które jest również jego miejscem zamieszkania. W okresie zatrudnienia J. G. (1) nie korzystał ze zwolnień lekarskich.

(umowa o pracę akta osobowe- koperta k. 22, zeznania zainteresowanego B. G. - k.43 w zw. z min.00:34:56 – 00:40:10 protokołu rozprawy z 7.11.2016 r.), zeznania wnioskodawcy J. G. (1) k. 42 – 42 odwrót w zw. min. 00:21:05 – 00:34:56 protokołu rozprawy z 7.11.2016 r.)

Do zakresu obowiązków ubezpieczonego z dnia 2 listopada 2013 r. miało należeć m.in. pozyskiwanie nowych kontrahentów, przygotowywanie ofert handlowych, udział w targach i wystawach, przygotowywanie dokumentacji wysyłkowej, fakturowanie sprzedaży, sumienne i terminowe wykonywanie zleconych przez pracodawcę zadań.

(zakres obowiązków w aktach osobowych – k. 22)

Ubezpieczony wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych, został w dniu 27 października 2013 r. uznany za zdolnego do pracy na stanowisku specjalisty d/s sprzedaży.

(zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych k. 22)

Płatnik składek dokonał zgłoszenia J. G. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 6 listopada 2013 r.

(okoliczności niesporne)

Z dniem 1 maja 2014 r. płatnik składek wypowiedział ubezpieczonemu umowę o pracę zawartą w dniu 31 października 2013 r. Okres wypowiedzenia wynosił miesiąc i upłynął w dniu 31 maja 2014 r. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano likwidację stanowiska pracy.

(wypowiedzenie umowy o pracę, świadectwo pracy w aktach osobowych – k. 22)

J. G. (1) od 9 czerwca 2014 r otrzymał prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

(decyzja k.10)

Ubezpieczony złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne.

(okoliczność bezsporna)

Od stycznia 2013 r. ubezpieczony przebywał w szpitalu zakaźnym, następny jego pobyt był w czerwcu 2013 r. a kolejne co około 2 miesiące, do 27 listopada 2013 r.

(dokumentacja medyczna k. 141 – 165)

Płatnik składek po rozwiązaniu umowy o pracę z ubezpieczonym nie zatrudnił nikogo na jego miejsce. Ubezpieczony był jedynym pracownikiem zainteresowanego. Przed zatrudnieniem go jak i po zwolnieniu płatnik sam wykonywał czynności w firmie. Rozwiązał z wnioskodawcą umowę o pracę bo wnioskodawca nie pozyskiwał nowych firm.

(zeznania zainteresowanego B. G. min.00:40:10 – 00:49:41 protokół rozprawy z 7.11.2016 r., zeznania zainteresowanego B. G. k.43 – 43 odwrót w zw. z min.00:34:56 – 00:40:10 z 7.11.2016 r.)

Płatnik nie sprawdzał o której godzinie ubezpieczony zaczyna i kończy pracę. Ubezpieczony nie informował również pracodawcy o rozpoczęciu pracy. Ubezpieczony nie przebywał przez 8 godzin dziennie w biurze firmy. Wyjeżdżał, ale też nie każdego dnia. W przypadku wyjazdów nie miał delegacji – polecenia wyjazdu służbowego.

Niektóre zadania zainteresowany zlecał ubezpieczonemu jak np.: pojechanie do banku, zawiezenie faktury. Natomiast o obowiązkach dotyczących sprzedaży ubezpieczony decydował samodzielnie, wykonywał je z własnej inicjatywy. Nie wszystkie prace uzgadniał z pracodawcą.

Niektórzy z klientów, z którymi ubezpieczony zawierał transakcje handlowe byli mu znani z prowadzonej wcześniej własnej działalności gospodarczej.

Ubezpieczony dwa razy w miesiącu jeździł do banku po wyciągi, w sprawach rachunków miał pełnomocnictwo do rachunku bankowego płatnika w (...) z 2008 roku.

Ubezpieczony nie wystawiał faktur.

(zeznania zainteresowanego B. G. protokół k.43 – 43 odwrót w zw. z min.00:34:56 – 00:49:11 protokół z 7.11.2016 r., zeznania ubezpieczonego J. G. (1) k. 42 odwrót - 43 w zw. z min.00:21:05 – 00:34:56 protokół z 7.11.2016 r., zeznania świadka H. M. k.45 odwrót – 46, zaświadczenie - k.126, kopia faktur k. 77, k. 92 – 97, k.120, k.62)

Ubezpieczony czasami kontaktował się również z biurem księgowym, zawoził dokumenty, ale czynności te wykonywał również przed zawarciem umowy o pracę. Ubezpieczony zawoził rozliczenia do księgowego dwa razy w miesiącu.

(zeznania świadka K. G. k.44-44 odwrót, zeznania J. G. (1) k. 42 odwrót - 43 w zw. z min.00:21:05 – 00:34:56 protokół z 7.11.2016 r.)

Ubezpieczony współpracował z firmą (...). Kontaktował się z nim najczęściej telefonicznie. Firma (...) zajmuje się przerabianiem suszy owocowych. Współpracuje z zainteresowanym od 2013 r.

(zeznania świadka J. G. (2) k. 44 – 45)

Ubezpieczony przynosił faktury za wykonane przez firmę zainteresowanego usługi asenizacyjne w latach 2012-2014 r. do Urzędu Gminy w B..

Pracownik Urzędu Gminy w B. W. J. korzystała z usług firmy zainteresowanego przed 2013 r. Kontaktowała się wówczas z J. G. (1) i B. G. i oni naprzemiennie odbierali telefony. W 2012 r. kontaktując się z firmą płatnika W. J. rozmawiała z J. G. (1).

(zeznania świadka W. J. k. 45 – 45 odwrót)

Ubezpieczony złożył swoje podpisy na liście obecności

(kopia list obecności k. 67 – 73 akt ZUS)

Ubezpieczony dwukrotnie odbył spotkanie z firmą (...) w 2014 r. Rozmowy tej firmy z J. G. (1) były również w 2015 roku.

Ubezpieczony uzgadniał telefonicznie sprawy organizacyjne dotyczące transportu z firmą (...) i czynił to również po rozwiązaniu umowy o pracę. Ubezpieczony prowadził korespondencję elektroniczną z firmą (...), L. i z Przedsiębiorstwem (...) w C. również po rozwiązaniu umowy o pracę.

(pisma k. 122, 134 wraz ze spisem faktur sprzedaży k. 135, korespondencja elektroniczna – k. 202, 204, 205, k. 193 pismo oraz k. 194 – 198, faktury k. 74, 78).

Powyższych ustaleń Sąd dokonał przede wszystkim w oparciu o załączone do akt dokumenty w postaci m.in.: dokumentacji osobowo-płacowej dotyczącej ubezpieczonego J. G. (1), jego dokumentacji medycznej, akt rentowych dokumentacji dotyczącej wysokości uzyskanych przez płatnika składek przychodów za lata 2013 – 2014 oraz w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków W. J., H. M., K. G., J. G. (2), a także częściowo tylko w postaci zeznań wnioskodawcy J. G. (1) oraz zainteresowanego - w zakresie w jakim można było na ich podstawie ustalić, że ubezpieczony wykonywał na rzecz płatnika składek w spornym okresie pewne czynności.

Sąd przede wszystkim odmówił wiary zeznaniom zainteresowanego w części, w której wskazywał on na zatrudnienie J. G. (1) na podstawie umowy o pracę z uwagi na istnienie rzeczywistej potrzeby pracodawcy. W przedmiotowym zakresie zeznania te jawią się jako sprzeczne z pozostałymi zeznaniami zainteresowanego w których wskazał, że po zwolnieniu z pracy J. G. (1) z powodu likwidacji stanowiska pracy nie poszukiwał pracownika na jego miejsce wykonując wszystkie czynności samodzielnie tak też jak to czynił przed podpisaniem umowy o pracę z ubezpieczonym.

Sąd Okręgowy nie dał również wiary zeznaniom ubezpieczonego oraz zainteresowanego w zakresie w jakim wynika z nich, że J. G. (1) wykonywał pracę w ramach stosunku pracy. Sam bowiem ubezpieczony zeznał, że nie przebywał 8 godzin w biurze, były wyjazdy ale nie codziennie i nie miał do nich delegacji. Zeznania zainteresowanego potwierdzają, że pracodawca nie kontrolował czasu pracy ubezpieczonego również to, że tylko niektóre prace wskazywał do zrobienia J. G. (1) jak na przykład pojechanie do banku, zawieszenie faktury, a decyzje dotyczące sprzedaży ubezpieczony podejmował samodzielnie. Z zeznań ubezpieczonego wynika, że prace wykonywał z własnej inicjatywy i na polecenie syna. Nie wszystkie jego czynności były konsultowane z synem. Pewne czynności na rzecz płatnika ubezpieczony wykonywał również przed podpisaniem umowy o pracę a także po zwolnieniu co świadczy o tym, że nie wykonywał on obowiązków pracowniczych a jedynie wspierał działalność gospodarczą syna. Pełnomocnictwo do występowania w banku w imieniu firmy miał już w 2008 roku. Spotkania z firmą (...) były również po zwolnieniu z pracy ubezpieczonego, podobnie kontakty e-mailowe z firmą (...) oraz z firmą (...). Ponadto ubezpieczony z uwagi na więzi rodzinne z zainteresowanym jak i miejsce zamieszkania w miejscu siedziby firmy płatnika mógł tak jak wcześniej to czynił i może nadal te czynności wykonywać.

W ocenie Sądu za wiarygodny dowód wykonywania przez ubezpieczonego pracy przez pięć dni w tygodniu nie może posłużyć lista obecności albowiem jak z niej wynika wnioskodawca złożył podpis mający świadczyć o tym, że w dniu 27 listopada 2013 roku wykonywał on pracę podczas gdy z dokumentacji medycznej wynika, że w tym dniu przebywał on w szpitalu zakaźnym w W..

Z uwagi na łączące ubezpieczonego i zainteresowanego bliskie więzi rodzinne i zainteresowanie w uzyskaniu korzystnego dla ubezpieczonego rozstrzygnięcia zeznania ubezpieczonego oraz zainteresowanego musiały podlegać szczególnie wnikliwej ocenie pod kątem ich wiarygodności i mocy dowodowej. W ocenie Sądu ich negatywną ocenę uzasadnia w szczególności fakt, rozwiązania stosunku pracy po okresie 6 miesięcy pracy ubezpieczonego z uwagi na likwidację stanowiska pracy, w sytuacji gdy w tym czasie przychody firmy pozostawały na tym samym poziomie a nawet w 2014 r. były wyższe niż w 2013 r. i właściwe nic w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa się nie zmieniło. W świadectwie pracy wystawionym przez płatnika składek nie wskazano, że ubezpieczony korzystał ze zwolnień lekarskich. Jak wynika z dokumentacji medycznej wnioskodawca od 2010 r. był leczony na chorobę zakaźną skóry przy czym od stycznia 2013 r. jego pobyty w szpitalu zakaźnym w W. były częste. Nie zostało to uwzględnione w listach obecności ani w świadectwie pracy. Ubezpieczony nie musiał tym samym korzystać ze zwolnień lekarskich, albowiem sam sobie organizował zajęcia na dany dzień a płatnik składek nie kontrolował jego pracy. Podejmował jedynie czynności nie kolidujące z jego stanem zdrowia i innymi zajęciami jak na przykład pobyt w szpitalu, a tym samym wspierał syna w jego działalności w granicach swoich możliwości w warunkach samodzielnie organizowanego czasu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.963) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy.

Pojęcie stosunku pracy, o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych.

Stosunek pracy wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,
- 3) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy
- 4) i na jego ryzyko,
- 5) a ponadto odpłatnością pracy.

W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy J. G. (1) faktycznie świadczył pracę na rzecz B. G., czy też strony zawarły kwestionowaną umowę o pracę wyłącznie w celu wyłudzenia świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc dla pozoru, ewentualnie czy czynność ta nie zmierzała do obejścia prawa i nie była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

O pozorności umowy o pracę wnioskować należy z całokształtu okoliczności dotyczących momentu zawarcia umowy, jak i przez pryzmat zdarzeń późniejszych. Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę z dnia 31 października 2013 roku zawarta między ubezpieczonym J. G. (1) a płatnikiem składek B. G., jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozoru.

Zgodnie z art.83§1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 r. (III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art.58§1 k.c. w związku z art.300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art.22§1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust.1 punkt 1 i art.13 punkt 1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kausalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art.22§1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego należało ustalić czy pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art.22§1 k.p., czy J. G. (1) osobiście świadczył pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. W realiach niniejszej sprawy odpowiedź na powyższe pytanie jest negatywna.

Zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy nie potwierdził, aby powierzone ubezpieczonemu obowiązki wykonywał on w okresie od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 31 maja 2014 r. pełnym wymiarze czasu pracy, tj. przez pięć dni w tygodniu po osiem godzin dziennie. Ubezpieczony sam decydował o rozpoczęciu i zakończeniu pracy, pracodawca nie kontrolował czasu pracy. Wyjazdy służbowe odbywały się bez polecenia pracodawcy.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza również, aby B. G., będący pracodawcą rzeczywiście na bieżąco kierował pracą ubezpieczonego, w szczególności, aby wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji, związane z powierzonym stanowiskiem, które by modyfikował, biorąc pod uwagę ilość i jakość pracy dotychczas wykonanej. B. G. nie stosował żadnego sposobu rozliczenia z wykonania zadań przez wnioskodawcę, nie ma bowiem na to żadnych dowodów.

Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu, a płatnik składek zwolnił ubezpieczonego z pracy, gdyż ten nie pozyskiwał nowych firm a zatem ryzyko nie uzyskania dochodów miał ponieść ubezpieczony. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby zainteresowany

wydawał ubezpieczonemu polecenia, co do bieżącego wykonywania pracy. Przeciwnie – z zeznań obojga wynika, że ubezpieczony miał pełną swobodę w zakresie czasu pracy, przedmiotowe prace dotyczące sprzedaży wykonywał samodzielnie. Inne wykonywał z własnej inicjatywy oraz na prośbę syna jak na przykład pojechanie do banku czy też zawieszenie faktury. Wskazać przy tym należy, że pewne czynności związane z dostarczaniem dokumentów syna do księgowego, przynoszeniem faktur syna do Urzędu Gminy ubezpieczony wykonywał też przed podpisaniem umowy o pracę a kontakty z klientami firmy miał również po zwolnieniu z pracy. Także po rozwiązaniu umowy o pracę klienci zainteresowanego w kierowali maile do ubezpieczonego, a zainteresowany nie informował ich o zakończeniu współpracy z ubezpieczonym, co jest standardem w obrocie gospodarczym. Trudno bowiem przyjąć, by zwolniony pracownik nadal wykonywał pracę na rzecz pracodawcy.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe okoliczności świadczą o tym, że istniejący pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek stosunek prawny nie zawierał konstytutywnego elementu stosunku pracy w postaci wykonywania pracy w warunkach podporządkowania pracowniczego pod kierownictwem pracodawcy. Taka zaś konstatacja wyklucza uznanie, że sporne zatrudnienie miało cechy zatrudnienia pracowniczego, mimo iż Sąd nie neguje, że J. G. (1) wykonywał pewne czynności w spornym okresie na rzecz płatnika składek o których mowa w zeznaniach stron i świadków. W rezultacie Sąd uznał, że wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz płatnika składek czynności nie odbywały się w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy, to jest zgodnie z dyspozycją art. 22 § 1 k.p., a strony nie były związane umową o pracę.

Kwalifikacja ta ma znaczenie z dwóch powodów. Po pierwsze, zgodnie z art.6 ust.1 punkt 1, art.11 ust.1 oraz art.12 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, prowadzi do uznania, że ubezpieczony J. G. (1) nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik. Po drugie, stanowisko to, zważywszy na treść zaskarżonej decyzji uniemożliwia wypowiedzenie się, co do podlegania ubezpieczeniu społecznemu ubezpieczonego na innej podstawie prawnej. Sąd Okręgowy nie może w tym postępowaniu tej kwestii przesądzać, gdyż przedmiotem sprawy jest wyłącznie podleganie ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, wątpliwości organu rentowego, co do rzeczywistego celu i zamiaru stron nawiązujących ten stosunek prawny były uzasadnione, a zatem zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Z uwagi na wynik postępowania Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Od 2 listopada 2016 roku obowiązuje rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz.1804 ze zmianami). Zgodnie z treścią §22 ww. rozporządzenia do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Tym samym wysokość kosztów zastępstwa procesowego należało ustalić na podstawie §12 ust.1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz.490 z późn. zm.).

Wobec powyższego Sąd zasądził od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

D.D- Z

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

6.03.2017 r.